

שיווק

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף ס עמוד א

משנה. רבי יהודה אומר: לא יחלק החנוני קליות ואגוזין לתינוקות, מפני שהוא מרגילן לבא אצלו. וחכמים מתירין. ולא יפחות את השער, וחכמים אומרים: זכור לטוב. לא יבור את הגריסין, דברי אבא שאול, וחכמים מתירין. ומודים שלא יבור מעל פי מגורה, שאינו אלא כגונב את העין. אין מפרכסין לא את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים.

גמרא. מאי טעמייהו דרבנן? - דאמר ליה: אנא מפליגנא אמגוזי, ואת פליג שיסקי. ולא יפחות את השער וחכמים אומרים: זכור לטוב וכו'. מאי טעמא דרבנן? משום דמרווח לתרעא

חלוקת קליות והפחתת מכירים (ר יהודה אוסר, חכמים מתירים)

רש"י מסכת בבא מציעא דף ס עמוד א - ולא יפחות את השער - למכור בזול, מפני שמרגיל לבא אצלו ומקפח מזונות חברו. זכור לטוב - שמתוך כך אוצרי פירות מוכרין בזול.

יד רמה בב פט א - שמתוך שהוא מראה שהוא מוכר בזול נמצא מרגיל את בני אדם לבוא אצלו והוא מרמה אותן במדה או במשקל או בעירוב פירות רעות ביפות יותר ממה שהוא פוחת להן מן הדמים.

רמב"ם הלכות מכירה פרק יח הלכה ד - מותר לבור את הגריסין אבל לא על פי המגורה, שאינו אלא כגונב את העין וידמה שהוא הכל ברור, ומותר לחנוני לחלק קליות ואגוזים לתינוקות ולשפחות כדי להרגילן לבא אצלו, ופוחת משער שבשוק כדי להרבות במקיפין ממנו, ואין בני השוק יכולין לעכב עליו ואין בזה גניבת הדעת.

לא יבור

ב"מ דף ס עמוד ב

אבא שאול- לא יבור את הפסולת... וחכמים מתירין

רש"י מסכת בבא מציעא דף ס עמוד א

לא יבור את הפסולת - לפי שמתוך שנראות יפות הוא מעלה על דמיהם הרבה מדמי הפסולת שנטל מהם.

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף ס עמוד ב

ולא יבור את הגריסין דברי אבא שאול, וחכמים מתירין וכו'. מאן חכמים - רבי אחא, דתניא: רבי אחא מתיר בדבר הנראה. אין מפרכסין לא את האדם וכו' ולא את הכלים. תנו רבנן: אין משרבטין את הבהמה, ואין נופחין בקרביים, ואין שורין את הבשר במים. - מאי אין משרבטין? הכא תרגמו: מיא דחיזרא, זעירי אמר רב כהנא: מזקפתא. - שמואל שרא למרמא תומי לסרבלא. רבי יהודה שרא לכסכוסי קרמי. רבא שרא למידק צרדי. רבא שרא לצלומי גירי. רב פפא בר שמואל שרא לצלומי דיקולי. - והא אנן תנן: אין מפרכסין לא את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים! - לא קשיא, הא - בחדתי, הא - בעתיקי. - פרכוס דאדם מאי היא? כי הא, דהוא עבדא סבא דאזל צבעיה לרישיה ולדיקניה. אתא לקמיה דרבא, אמר ליה: זיבנן. - אמר ליה: יהיו עניים בני ביתך. אתא לקמיה דרב פפא בר שמואל, זבניה. יומא חד אמר ליה: אשקיינ מיא, אזל חווריה לרישיה ולדיקניה. - אמר ליה: חזי דאנא קשיש מאבוך. - קרי אנפשיה: +משלי י"א+ צדיק מצרה נחלץ ויבא אחר תחתיו. הדרן עלך הזהב.

רמב"ם הלכות מכירה פרק יח הלכה ד - מותר לבור את הגריסין אבל לא על פי המגורה, שאינו אלא כגונב את העין וידמה שהוא הכל ברור, ומותר לחנוני לחלק קליות ואגוזים לתינוקות ולשפחות כדי להרגילן לבא אצלו, ופוחת משער שבשוק כדי להרבות במקיפין ממנו, ואין בני השוק יכולין לעכב עליו ואין בזה גניבת הדעת.

אין מפסקסין- מטעהו באיכות מה שמוכרו, למרות שהמחיר תקין (אסור לדברי הכל)

בית הבחירה למאירי מסכת בבא מציעא דף ס עמוד א

אין מפסקסין את האדם ואת הבהמה ואת הכלים כדי שיראו כחדשים ופירוש הדברים באדם שאם היה לו עבד או אמה למכור ומתוך זקנתם נראין בהם סימן זקנה והוא שער לבן אין צובעין אותם שיראו שחורים לרבות במחיריהם ובכלים שאם הם ישנים שלא יקלפם עד כדי שיראו כחדשים ובהמה שמכין אותה הרבה עד שבשרה נופח ונראה כבעלת בשר שירבו הקונים במחיר שלה ואפילו מכרה בדמים קלים מ"מ יש כאן גנבת הדעת וכן יתבאר בגמרא שאין משקין את הבהמה מים של סובין כדי שתעלה בנפיחה לדמים מרבים ואין נופחין בקרבים ובני מעים הנמכרים בבית הטבח כדי שיראו רחבים ושמנים ואין שורין את הבשר במים כדי שילבין ויראה שמן מתוך לבנותו וכן כל כיוצא בדברים אלו וכבר התבאר במסכת חולין שאסור לגנוב דעת הבריות אפילו של גוי ושאין מוכרין לו בשר נבלה בחזקת שחוטה אף על פי שהנבלה אצלו כשחוטה:

תלמוד בבלי מסכת ערכין דף כד עמוד א

אף על פי שאמרו: עבדים נמכרין בכסותן לשבח, שאם תלקח לו כסות בשלשים דינר משובח מנה, וכן פרה אם ממתנין אותה לאיטליס משובחת היא, וכן מרגלית אם מעלין אותה לכרך משובחת היא, אין להקדש אלא מקומו ושעתו.

תפארת ישראל ערכין

משביח הוא מנה. יותר ממה ששואה עכשיו, [ואף על גב דאין מפרכסין אדם ובהמה כדי להשביח מקחן, מדהו"ל כגונב העין (כח"מ רכ"ח ס"ט), היינו בשמתכוון לרמאות שיחשוב הקונה שיש בהמקח דבר שאין בו באמת כגון שצובע שחור זקן עבד זקן כדי שיראה בחור, וכדומה, אבל מותר לרחצו ולסכו כדי לעורר חפץ הקונים לקנותו, וה"נ להלבישו במלבושין יפים, ולמכרו כך בהמלבושים], ודוקא כשיש לו כסות כבר, אבל אין משהין אותו כדי לקנות לו כסות כדי שישתבח מקחו, וכדמסיק:

שיווק

אונאה אסור
משום שפוגע
בשני, או משום
צדק השוק

שיווק שאינו
מרמה, ואינו
חורג משווי
החפצה מותר

אם יש אוביקטי
אי התאמה בין
המחיר והשווי-
יש אונאה אפילו
רוצה לזווגן

דין בגמירות
דעת- סוביקטיבי
לקונה\נתאנה

אם השני לא לגמרי
מבין למה הוא
מסכים, או יש דבר
שמטה את דעתו- יש
בעיה בדבר, ושיווק
דרך כלל אסור לר
יהודה

ולכן ר יהודה
מקל במרגלית
שרוצה לזווגן,
כיון שהוקנה
יודע, והיה
מסכים (כי אין לו
ברירה)

אונאה אסורה
משום גזל

ככל שהאדם
מקבל שווי
מעותיו, אין
אונאה (ואולי יש
איסור אחר של
גניבת דעת)